

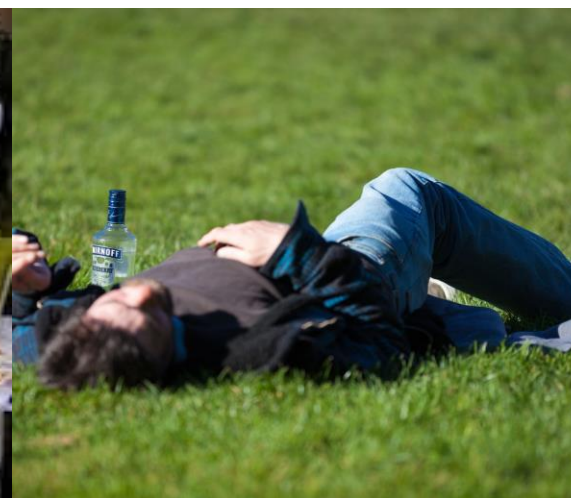

Er dansk alkoholkultur mejslet i sten? Nytter forebyggelse på alkoholområdet egentlig noget?

Morten Grønbæk

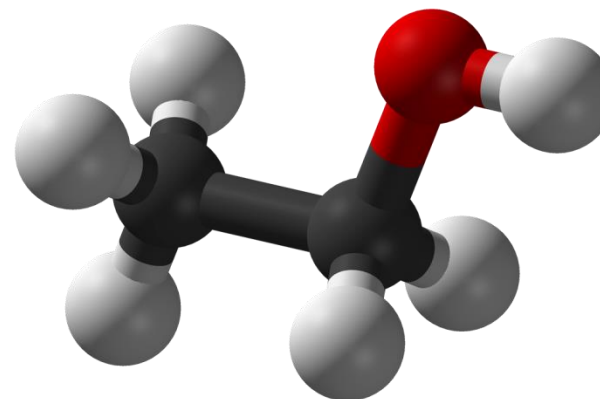
Formand, Vidensråd for Forebyggelse

Direktør, professor, dr. med., Statens Institut for Folkesundhed

Hvad er alkohol?

- Et organisk opløsningsmiddel (ethanol)?
- Et (sundt) nydelsesmiddel?
- Et rusmiddel?
- En ernæringskomponent?
- En risikofaktor for mindst 60 forskellige sygdomme?
- Et afhængighedsskabende stof?

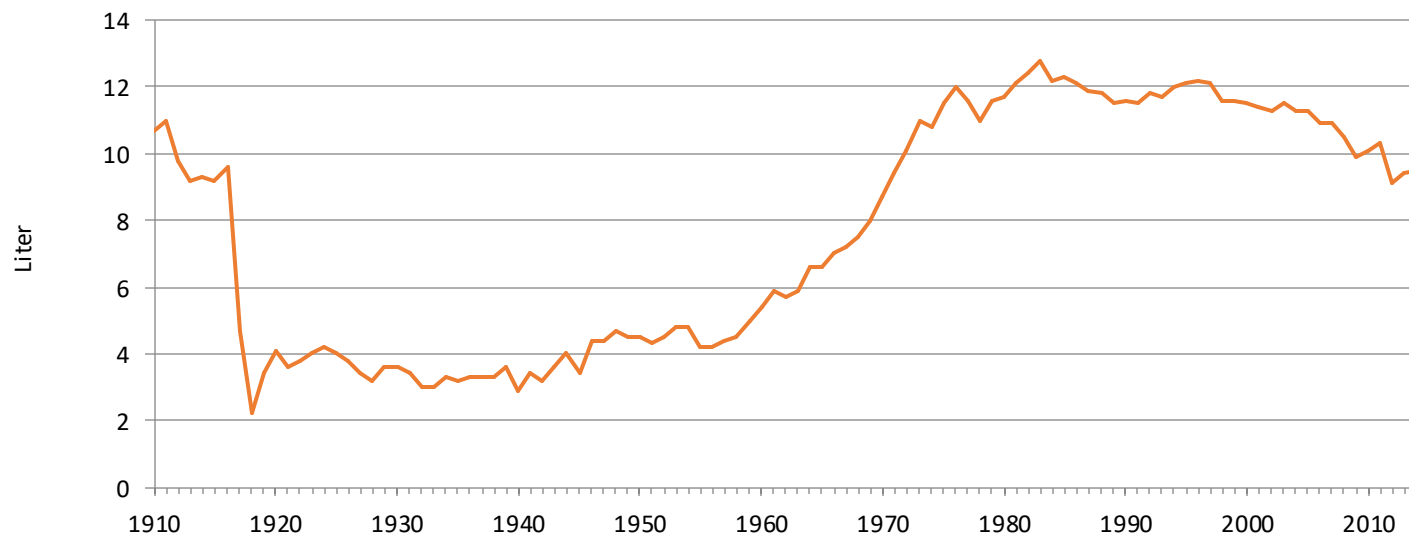

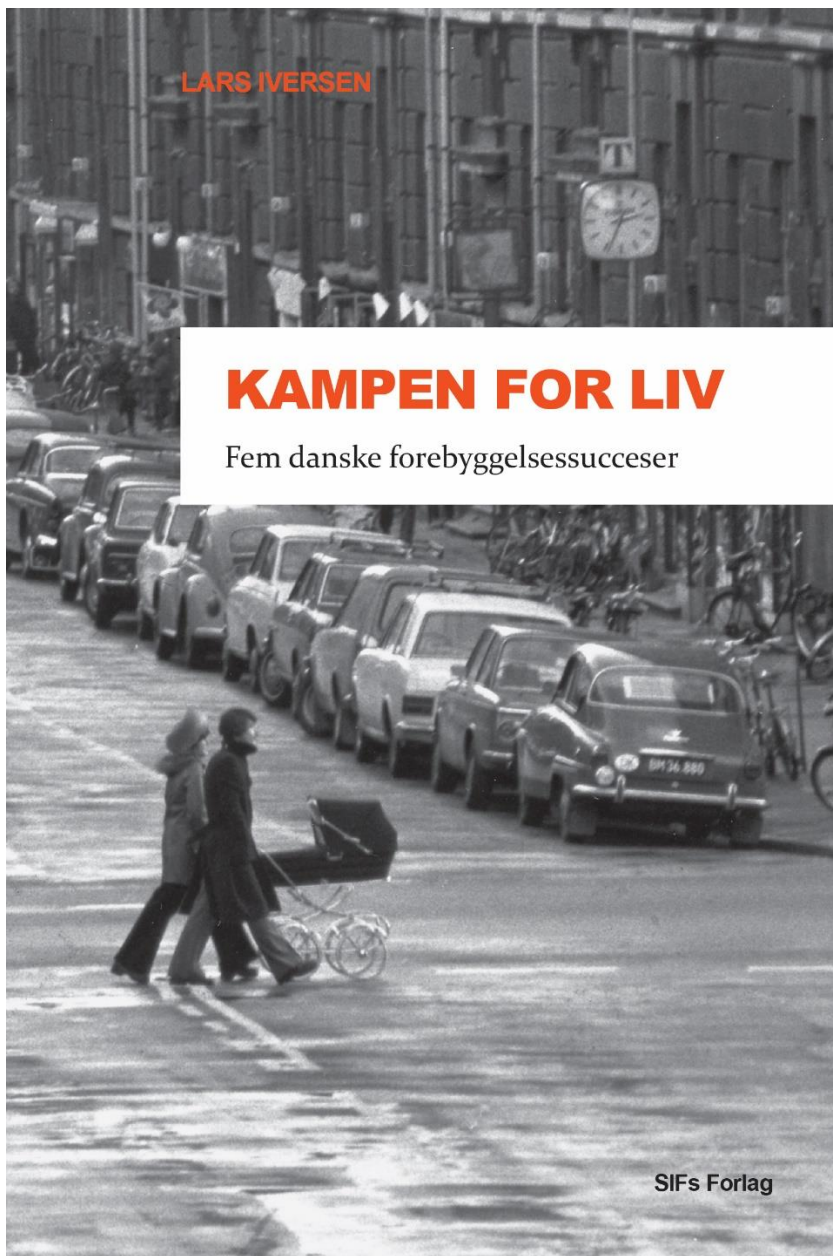
HVAD ER EN DANSK ALKOHOLKULTUR?

Alkoholforbruget i Danmark

Liter ren alkohol per indbygger 15 år eller derover i Danmark 1910-2014

Kloakering

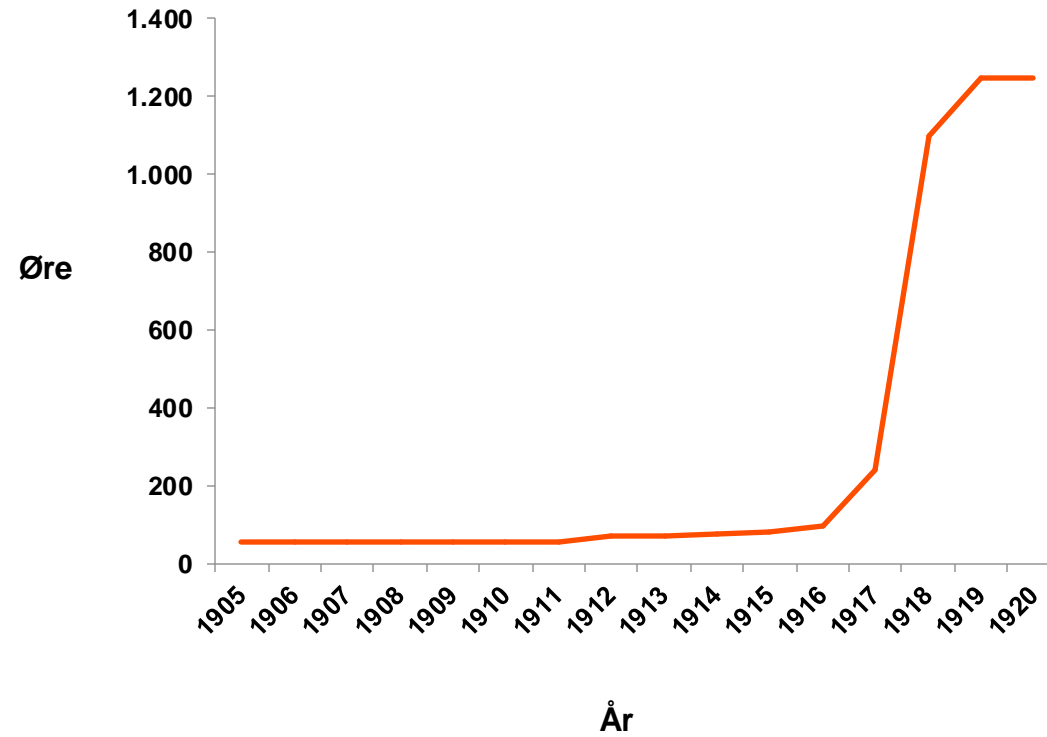
Trafik

Vuggedød

Rygning

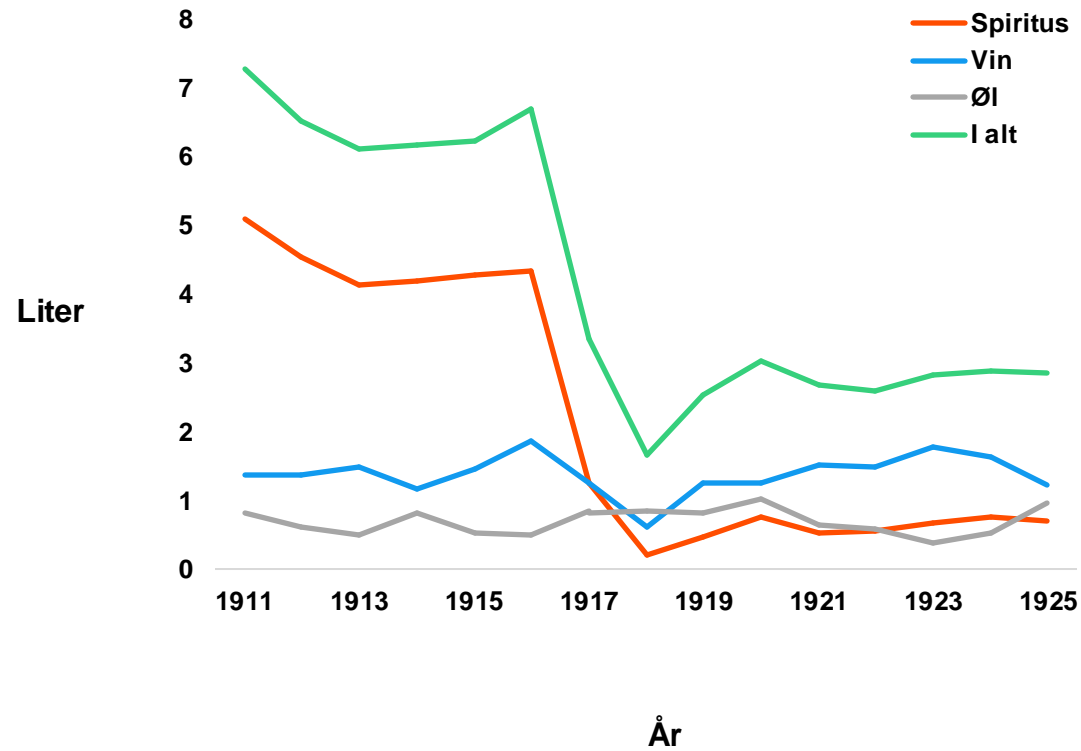
Alkohol

Prisen på snaps i Danmark

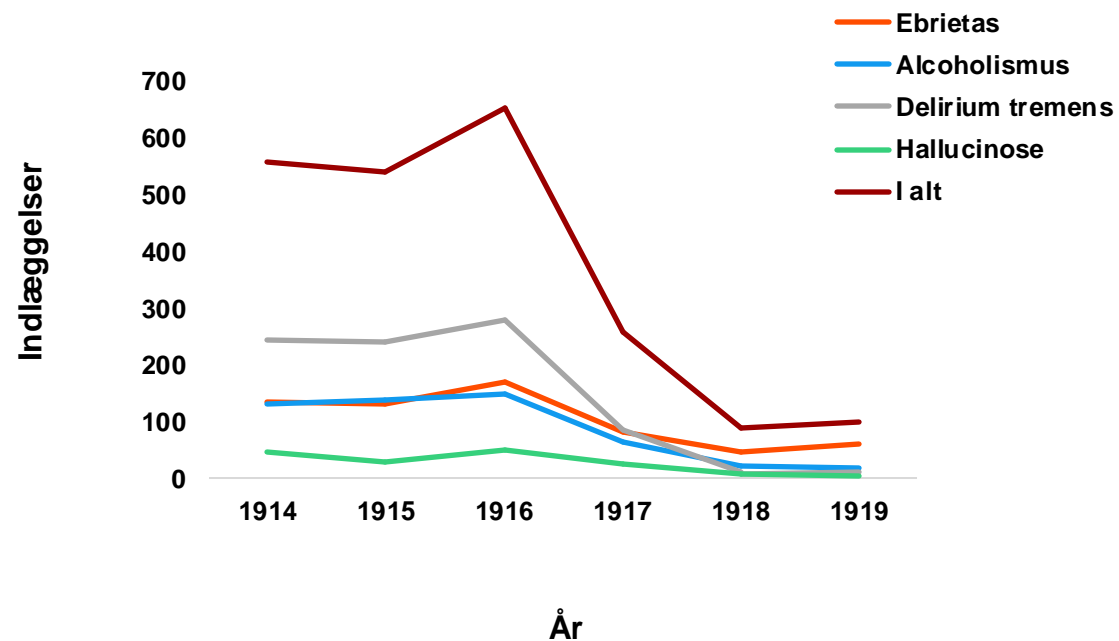
Kilde: Aktieselskabet De Danske Spritfabrikker (1931). *Aktieselskabet De Danske Spritfabrikker 1881-1931. Gær- og spiritusindustriens historie i Danmark*. København: L. Levison Junr. Aktieselskab. Side 17-18

Forbrug af spiritus, vin og øl, omregnet til liter 100% alkohol

Kilde: Den 2. ædruelighedskommission (1927). *Betænkning afgiven af Den af Indenrigsministeriet under 16. juli 1914 nedsatte 2. ædruelighedskommission. II Afsnit om forbud mod tilvirkning, indførsel og salg af stærke drikke*. København: J. H. Schultz A.-S. S. 528

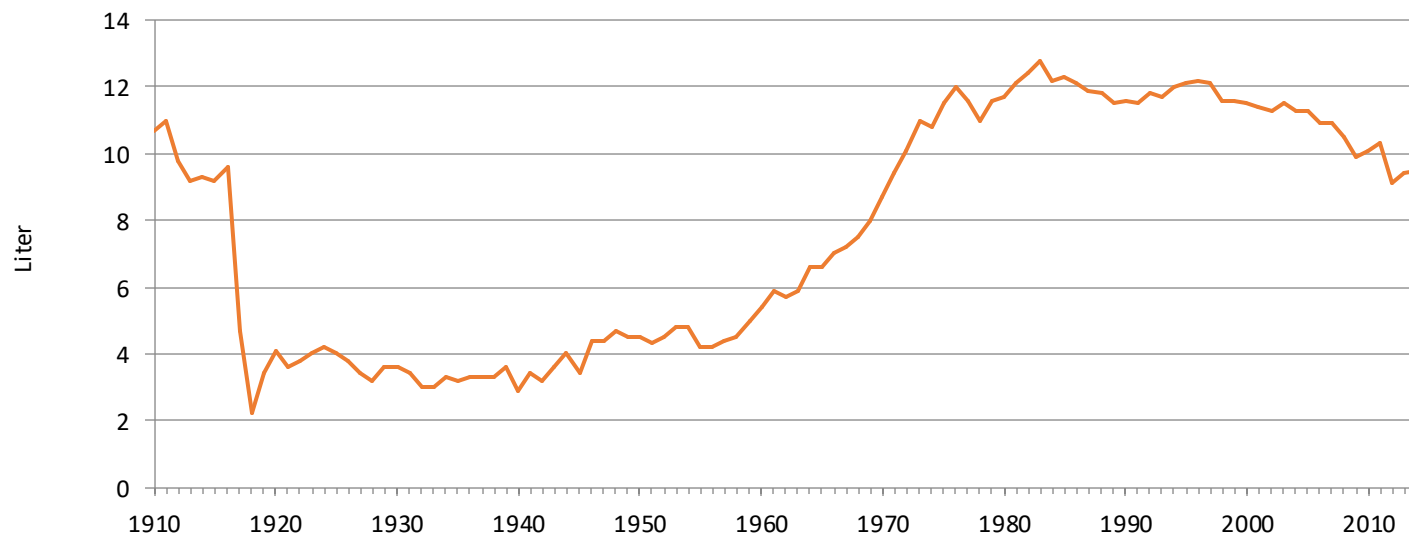
Indlæggelser for ebrietas, alcoholismus, delirium tremens og hallucinose på Kommunehospitalets 6. afdeling, mænd

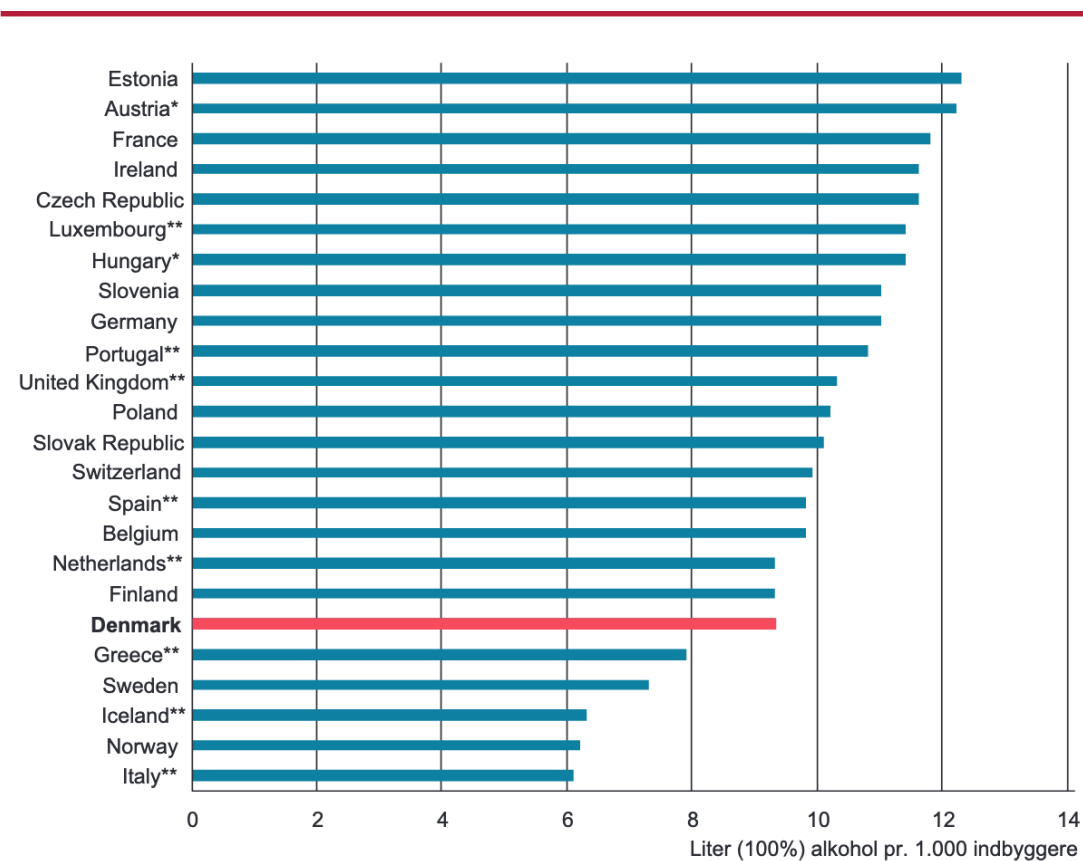
Kilde: Den 2. ædruelighedskommission (1927). *Betænkning afgiven af Den af Indenrigsministeriet under 16. juli 1914 nedsatte 2. ædruelighedskommission. II Afsnit om forbud mod tilvirkning, indførsel og salg af stærke drikke*. København: J. H. Schultz A.-S. S. 375-76

Alkoholforbruget i Danmark

Liter ren alkohol per indbygger 15 år eller derover i Danmark 1910-2014

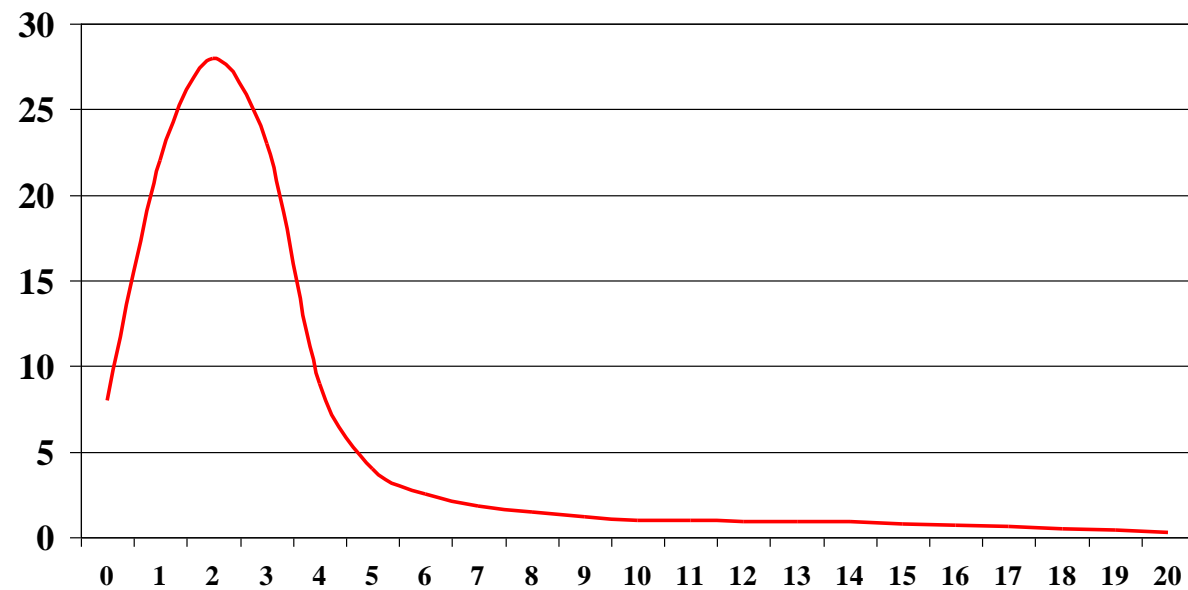

Alkoholforbruget i forskellige europæiske lande

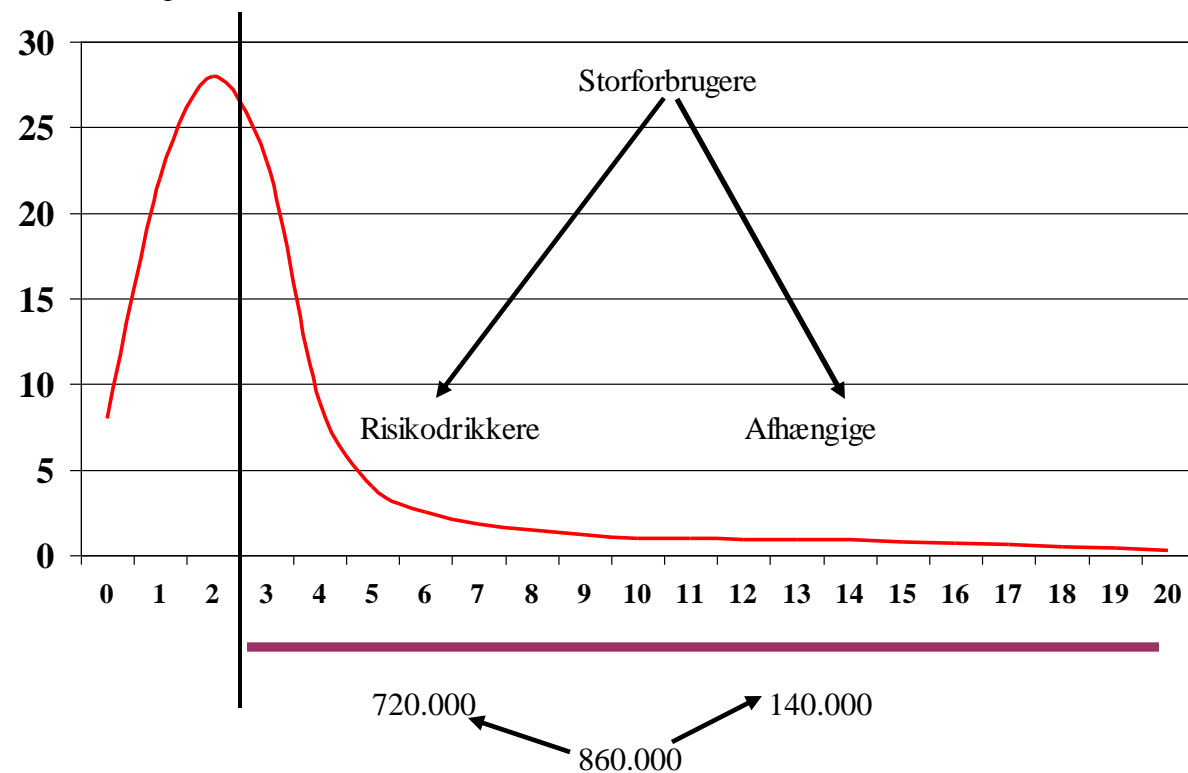
Alkoholforbrug Fordeling

Andel af befolkningen

Alkoholforbrug Fordeling

Andel af befolkningen

Alkohol

Danske folkesundhedsmæssige udfordringer

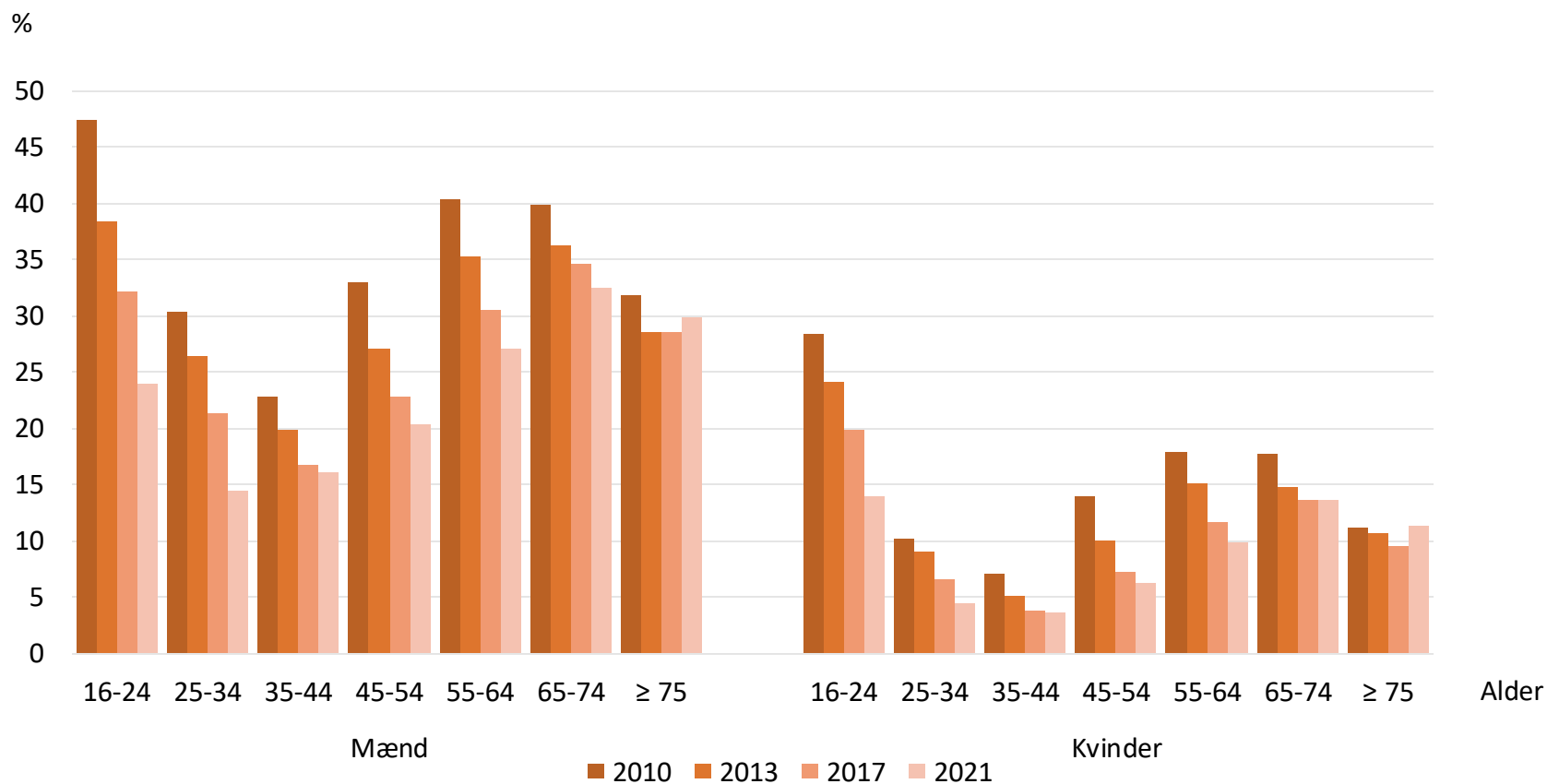
Storforbrugere

Afhængige

Unge druk

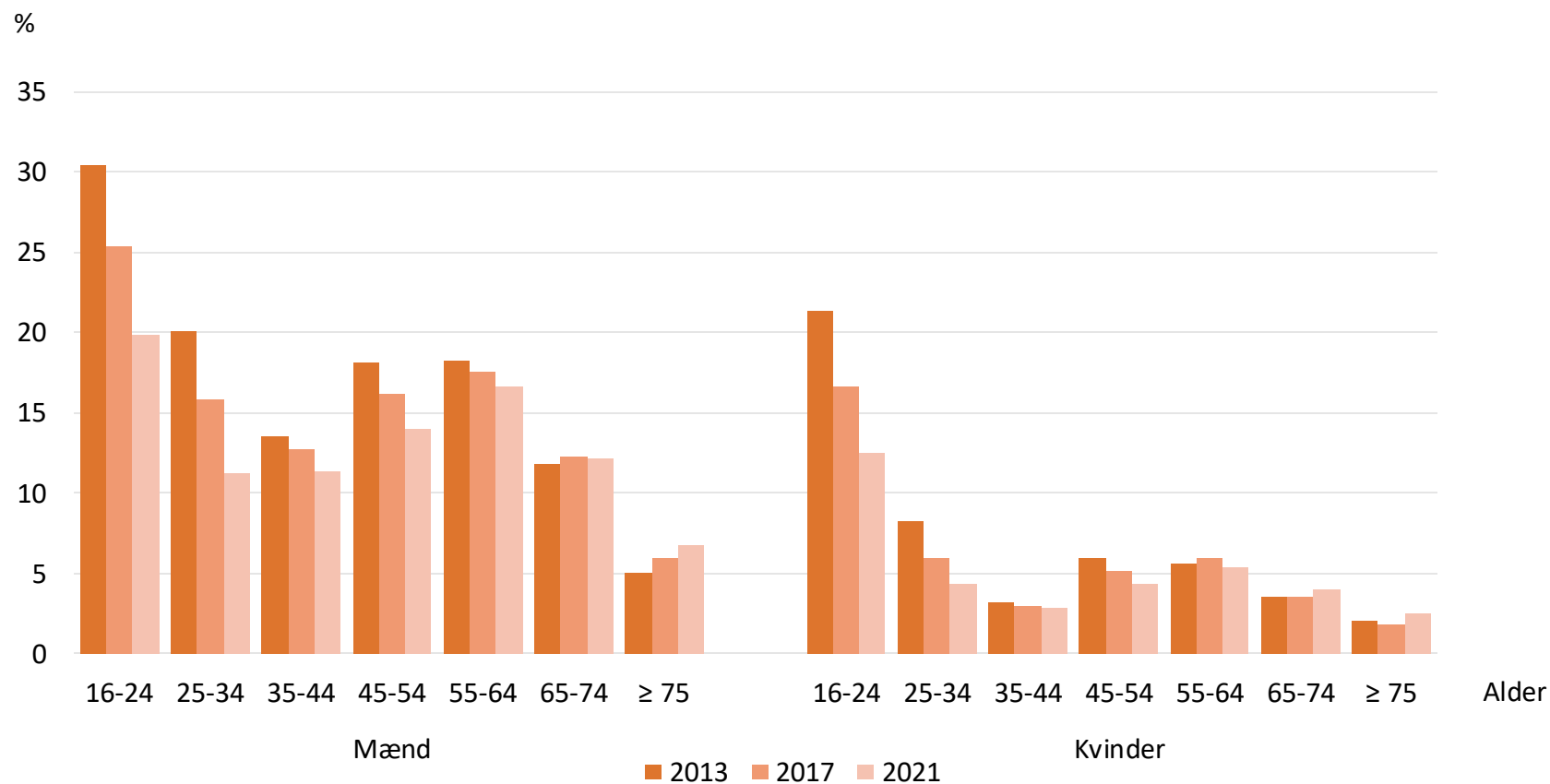
Drikker mere end 10 genstande om ugen

2010: 24,6 %	2013: 21,1 %	2017: 18,0 %	2021: 15,7 %
--------------	--------------	--------------	--------------

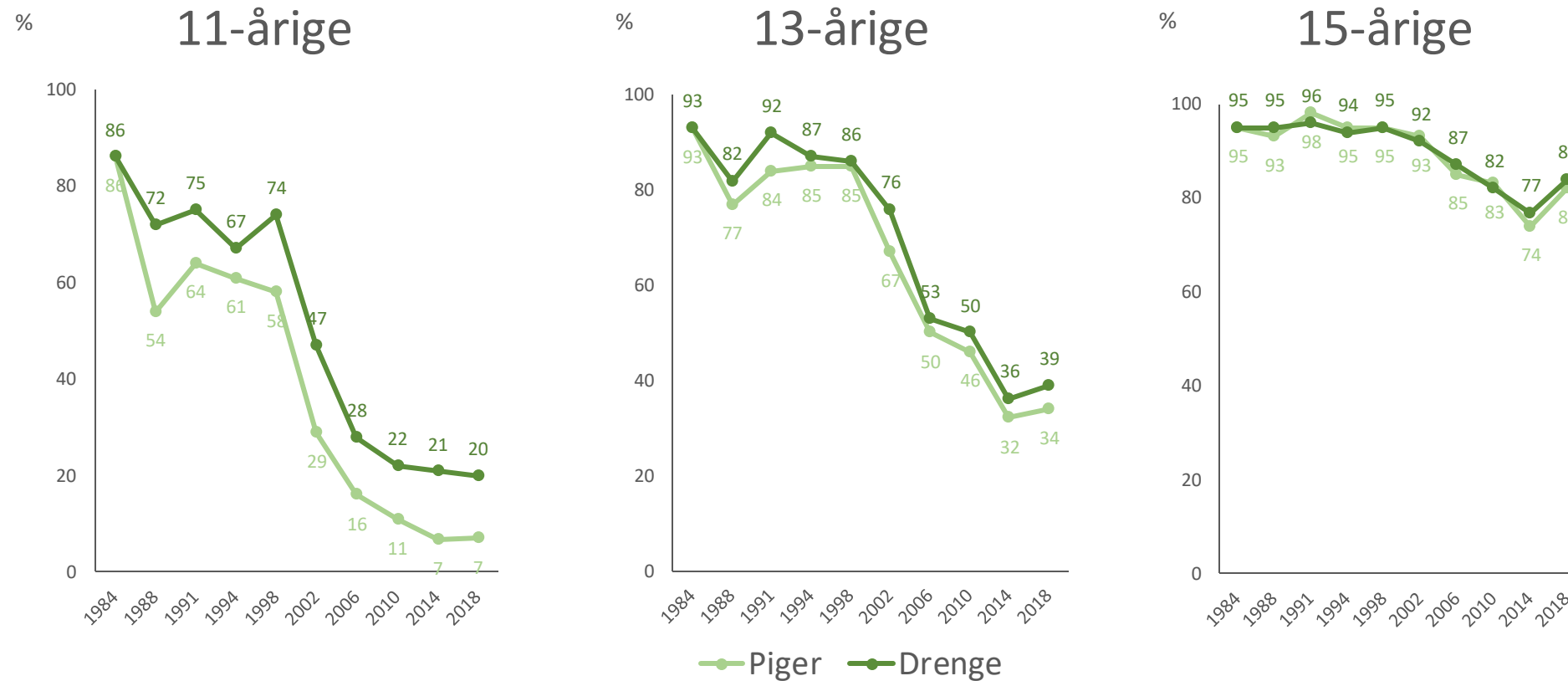
Binge drikkere

2013: 12,4 %	2017: 10,7 %	2021: 9,1%
--------------	--------------	------------

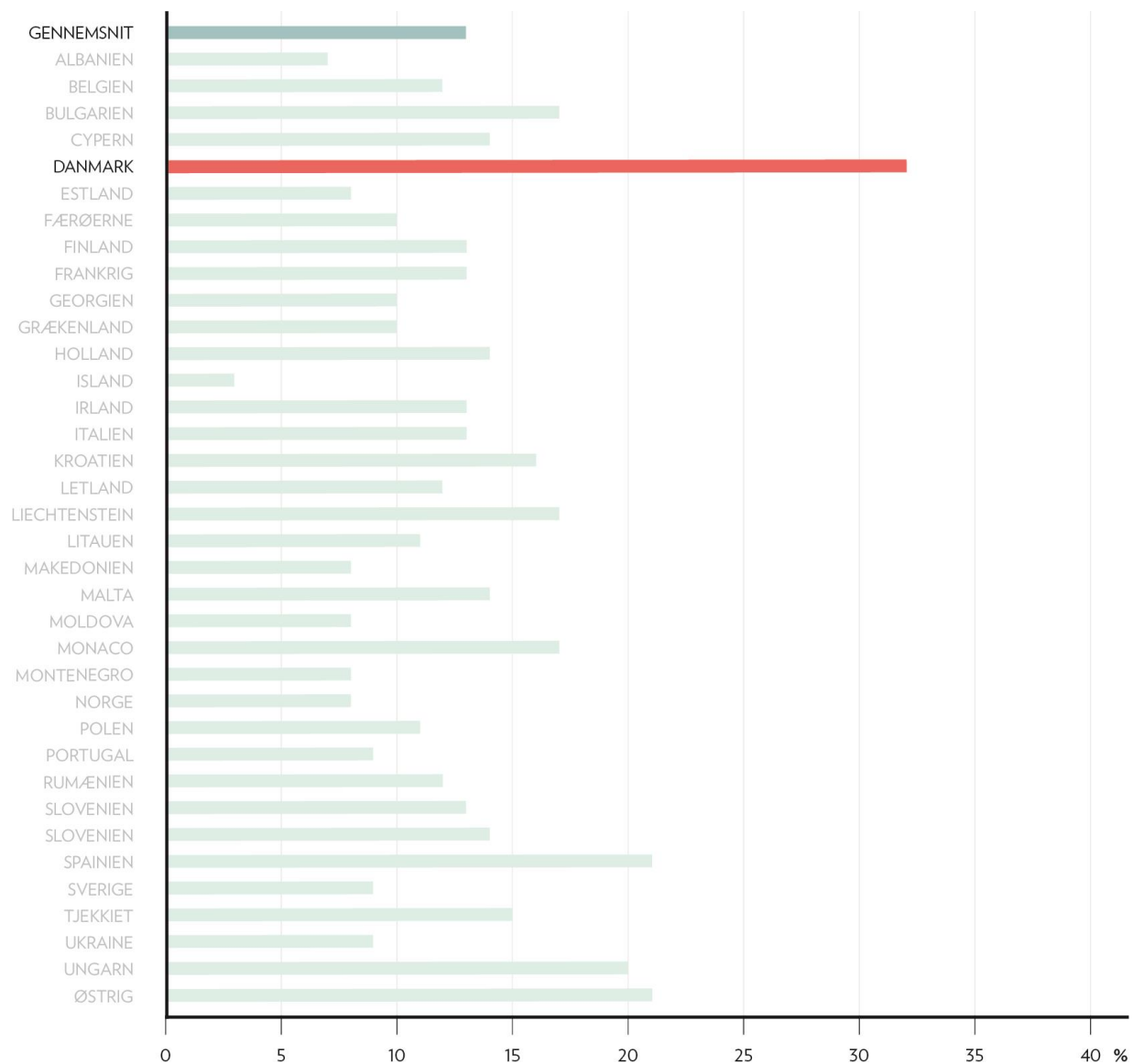

Fald i unges alkoholforbrug (1984-2018)

Andel der har prøvet at drikke alkohol

Fuldskab blandt 15-årige i Europa

Alkoholforbrug i gymnasierne

	Gymnasiale uddannelser	
	Piger	Drenge
Binge-drinking ≥ 4 gange indenfor de seneste 30 dage	23 %	33 %
Det gennemsnitlige alkoholindtag i forbindelse med seneste gymnasiefest	7,4 genstande	9,4 genstande

Hvad drikker de danske unge mest?

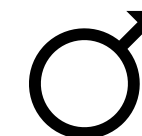
15-16 åriges drikkemønster

Alkoholforbruget den sidste dag man drak alkohol. Procent			
	Dreng	Pige	
Øl	36	12	
Cider	10	19	
Alkoholsodavand	22	28	
Vin	4	9	
Spiritus	28	32	
I alt	100	100	
Kilde: ESPAD 2019			

<7%

59%

68%

Konsekvenser af et tidligt højt alkoholforbrug

I perioden 2010-2020 >14 dødsfald pr år
grundet alkohol i aldersgruppen 15-25 år

Statens Institut for Folkesundhed, 2021

Konsekvenser af et tidligt højt alkoholforbrug

18-årig død: Styrtede ned fra 3. sal

15. feb. 2014, 08:42 Opd. 15. feb. 2014, 13:31

af Kristian Bech Josefsen

En 18-årig mand er død af sine kvæstelser, efter at han fredag aften kravlede ud af vinduet i en tredjesals lejlighed i Odense og faldt ned. Det oplyser Fyns Politi til tv2.dk.

Ulykken skete på Sønder Boulevard.

- Klokkeren 22.53 får vi en anmeldelse om, at der er sket en ulykke i en lejlighed på tredje sal, oplyser vagtchefen ved Fyns Politi til tv2.dk.

- I lejligheden er der fest, hvor nogle unge skal i byen og varmer op i lejligheden. Her går en ung mand på et tidspunkt ud i køkkenet – uden at der ellers har været skænderier eller noget. Og her vil han tilsyneladende ud af vinduet af en eller anden årsag.

Den 17-årige siden torsdag er blevet fundet druknet i havnebassinet i Frederiksværk.

Det bekræfter Nordsjællands Politi.

Politiet modtog en anmeldelse om en person i vandet omkring klokken 10 tirsdag formiddag, og personen er nu identificeret som den 17-årige dreng, der blev savnet siden torsdag.

20-årige Anders, der lørdag blev efterlyst af Midt- og Vestjyllands Politi, er fundet død. Det oplyser Midt- og Vestjyllands Politi i en [pressemeldelse](#).

Anders forlod et diskotek fredag nat klokken 02.00. Sidenhen blev flere store eftersøgninger sat i værk for at finde ham.

Politiet skriver i pressemeldelsen, at Anders blev fundet død 14.40. Han blev opdaget i et lavvandet sivområde i den nordlige ende af Ringkøbing Fjord. Fundet blev gjort fra en helikopter.

Inte politiet betegner det som en tragisk ulykke, at en 17-årig dreng natten til lørdag blev ramt af et tog.

Det bekræfter politiet, at han var død. Hans forældre har fået en begravelse om.

Af leveret af Nyhedsbureauet Newspaq
7. marts 2015 11:38

En 17-årig gymnasieelev fra Odense er natten til lørdag blevet dræbt af et tog på banelegemet ved Odense Banegårdscenter. Der er tale om en tragisk ulykke, siger vagtchef Kim Munksgaard, Fyns Politi.

Politiet mener, at drengen blev påkørt af et tog, da han havde skudt genvej over banen. Den 17-årige, der var elev på Sankt Klemens gymnasiefest det meste af dagen, blev savnet torsdag aften.

Konsekvenser af et tidligt højt alkoholforbrug

18-årig død: Styrtede ned fra 3. sal

15. feb. 2014, 08:42 · Opd. 15. feb. 2014, 13:31

af Kristian Bech Josefsen

En 18-årig mand er død af sine kvæstelser, efter at han fredag aften kravlede ud af vinduet i en tredjesals lejlighed i Odense og faldt ned. Det oplyser Fyns Politi til tv2.dk.

Ulykken skete på Sønder Boulevard.

- Klokkeren 22.53 får vi en anmeldelse om en mand på tredje sal, oplyser

- I lejligheden er der fest, hvor der er musik og dans. Manden er på tredje sal i lejligheden. Her går en ung mand på tredje sal ud af vinduet af en eller anden årsag.

I perioden 2010-2020 >14 dødsfald pr år grundet alkohol i aldersgruppen 15-25 år

20-årige Anders, der lørdag blev efterlyst af Midt- og Vestjyllands Politi, er fundet død. Det oplyser Midt- og Vestjyllands Politi i en [pressemeldelse](#).

Anders forlod et diskotek fredag nat klokken 02.00. Sidenhen blev flere store eftersøgninger sat i værk for at finde ham.

Anders blev fundet død 14.40. Han blev fundet af Ringkøbing Fjord. Fundet

Inte præget i retning af forbrydelse

Det ser tydeligt i det, politiet blev bjærget, at han var død. Hans forældre har bekræftet, at de er den efterlyste Anders, der er tale om.

17-årig dreng natten til lørdag blev ramt af et tog.

Af leveret af Nyhedsbureauet Newspaq
7. marts 2015 11:38

En 17-årig gymnasieelev fra Odense er natten til lørdag blevet dræbt af et tog på banelegemet ved Odense Banegårdscenter. Der er tale om en tragisk ulykke, siger vagtchef Kim Munksgaard fra Fyns Politi.

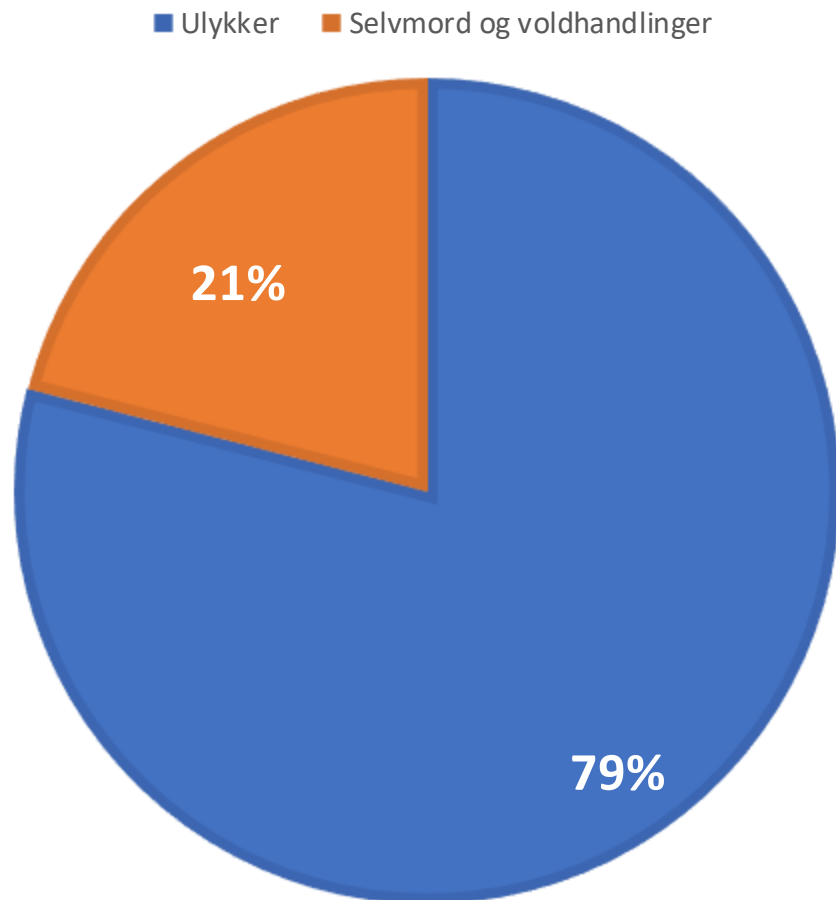

Politiet mener, at drengen blev påkørt af et tog, der var på vej mod Odense. Drengen blev fundet på banelegemet, og politiet har påbegyndt en efterforskning.

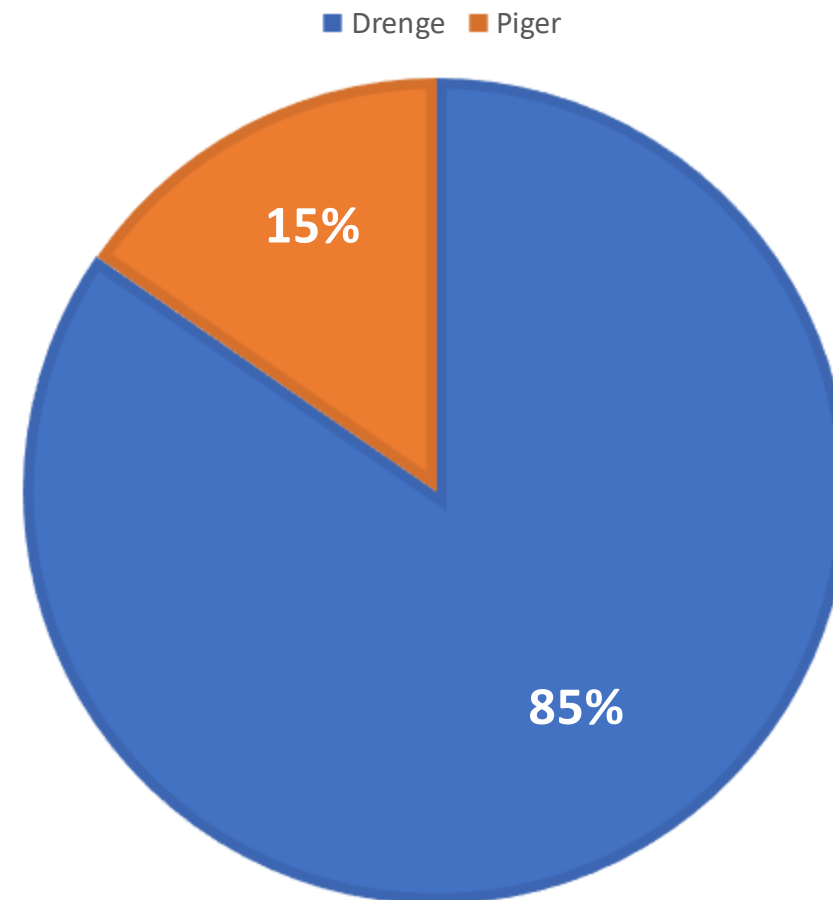
Den 17-årige, der var elev på Sankt Knuds Gymnasium, blev ramt af et tog på banelegemet ved Odense Banegårdscenter. Drengen blev fundet død på banelegemet, og politiet har påbegyndt en efterforskning.

143 alkoholrelaterede dødsfald blandt 15-25 årige

Hvordan?

Hvem?

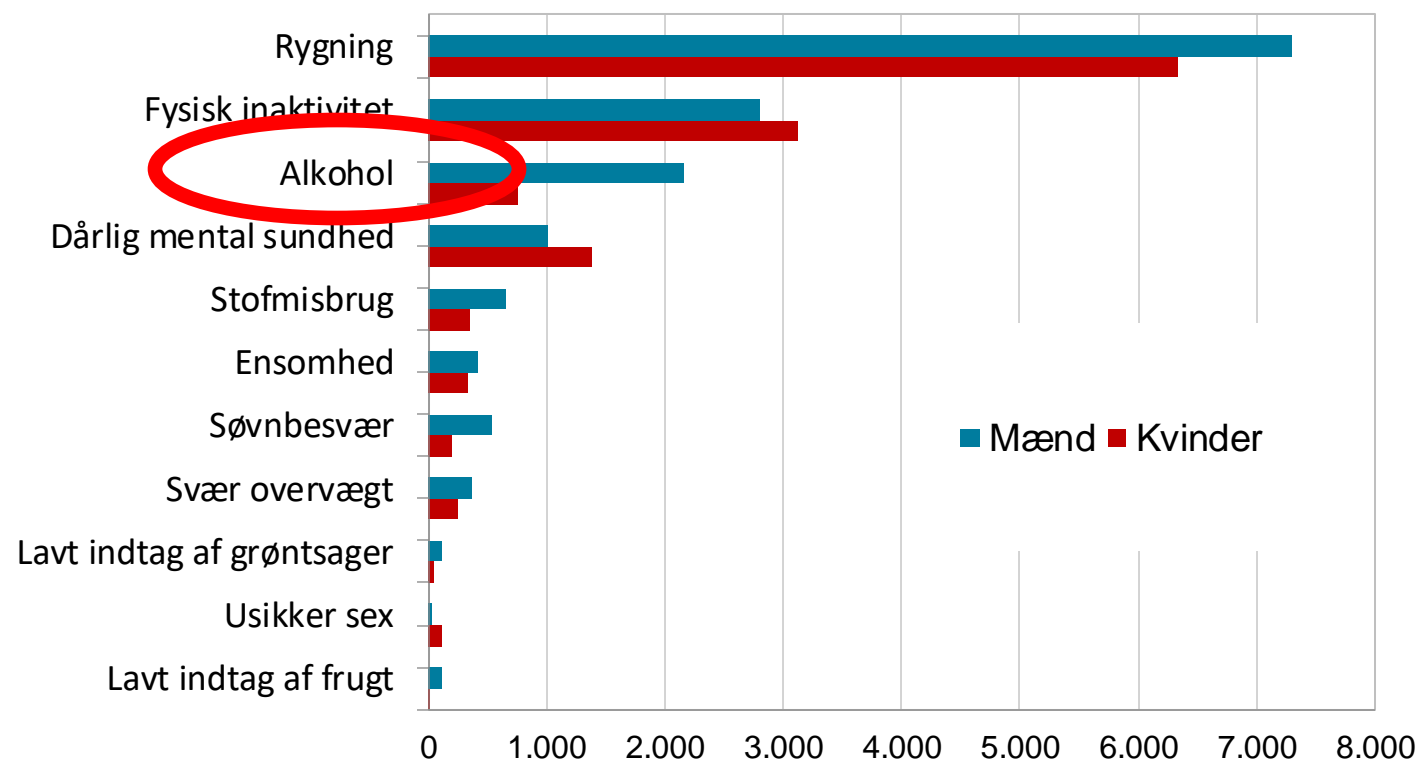

>14 dødsfald/år grundet alkohol i aldersgruppen 15-25 år

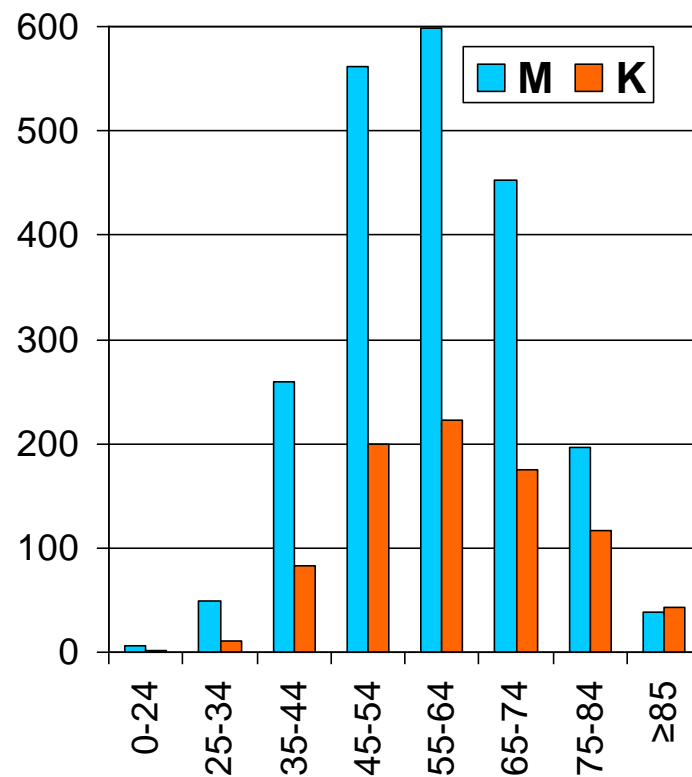
Vigtigste risikofaktorer – dødelighed

Stadig RAM

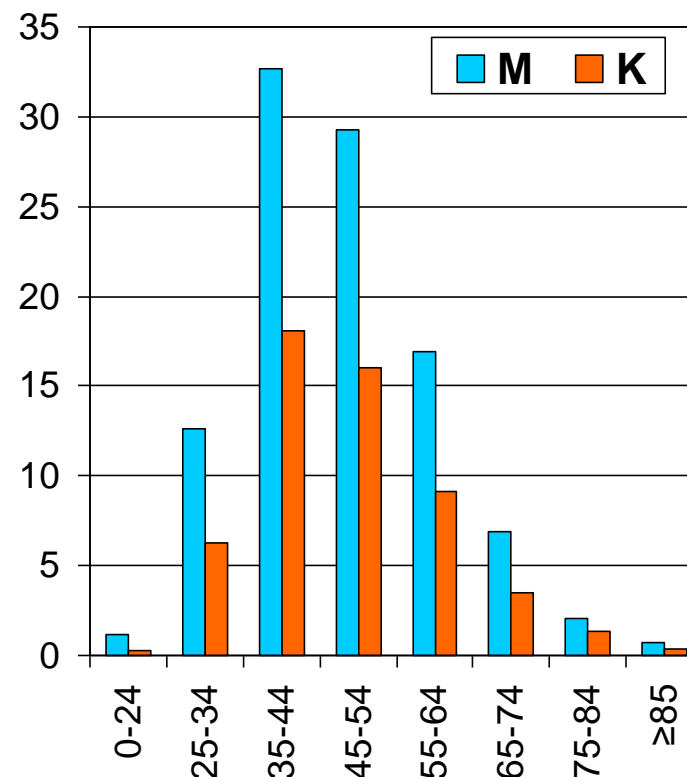

Alkoholrelaterede dødsfald pr. år

Antal: M 2.161, K 851

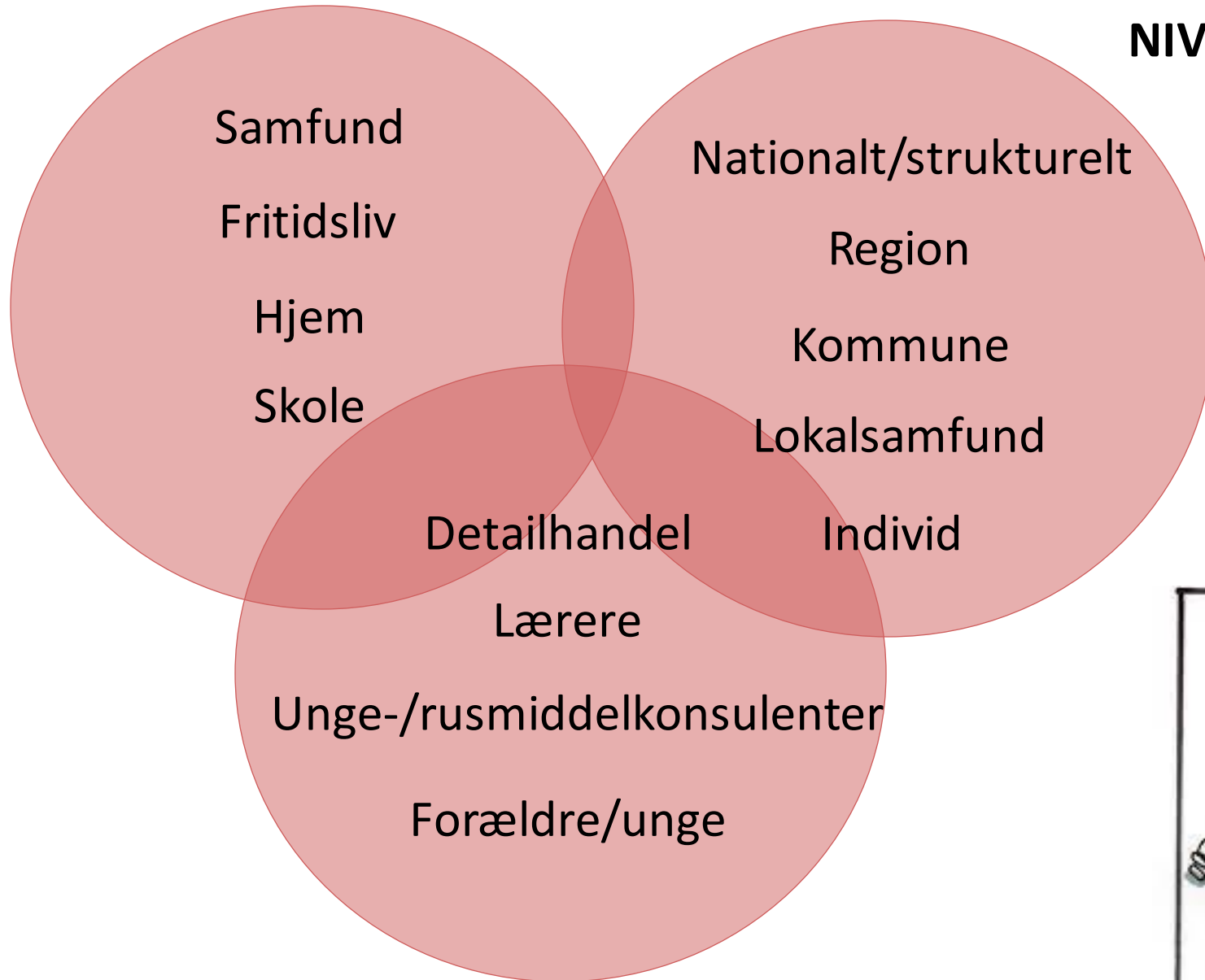

Andel af alle dødsfald: M 7,6%, K 2,9%)

ARENA

NIVEAU

AKTØRER

- **Den islandske model: multikomponent indsats, der har haft effekt på både tobaks-, alkohol- og cannabisforbruget blandt unge**

- **Helhedsorienteret indsats med fokus på at ændre miljøet omkring de unge, så de i højere grad vælger rusmiddelfrie fællesskaber ved fx:**
 - Øget udbud af fritidsaktiviteter
 - Udgangsforbud efter kl. 22 for unge under 18 år
 - Forældreundervisning i at holde trit med de unges aktiviteter og tilbringe tid med dem
 - Kompetencegivende undervisning

Based on the Icelandic Prevention Model

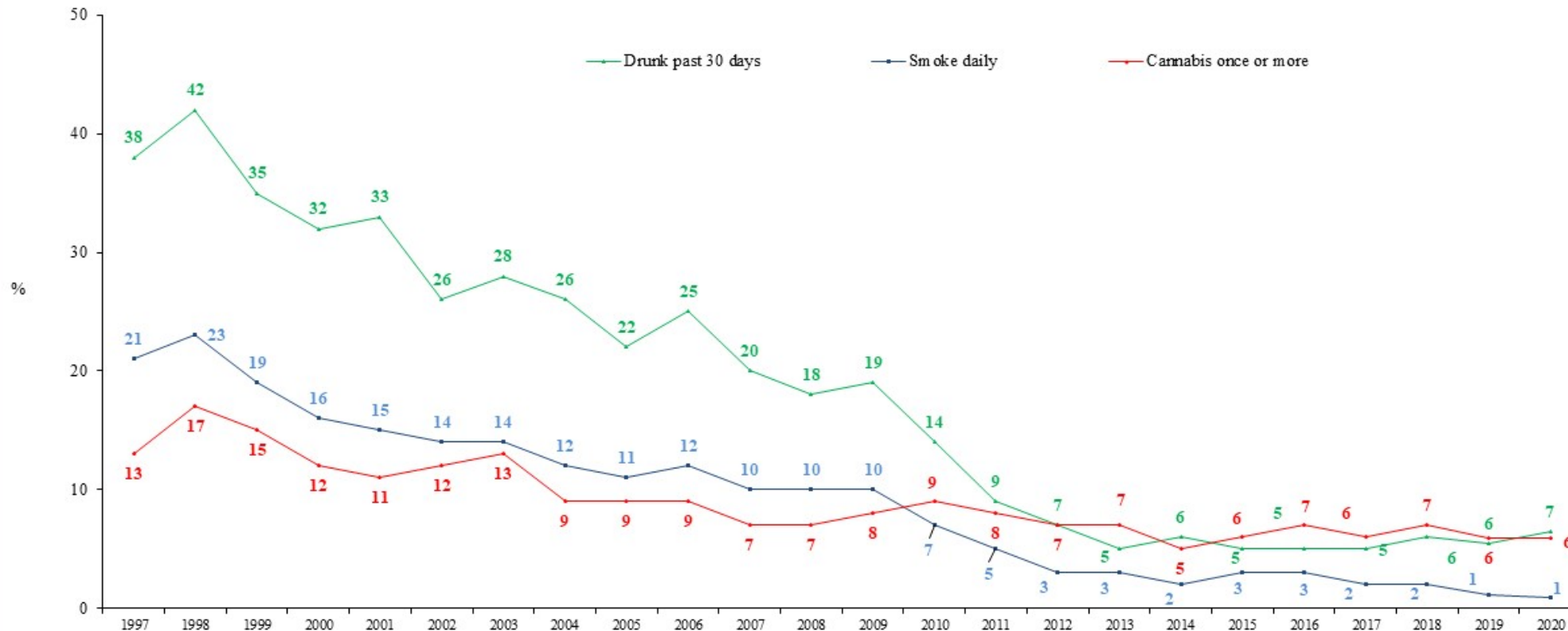
From highest to lowest in substance use – 15/16 year old students

Fra 1997-2020 er der sket i fald i

Alkoholforbrug fra 38% til 7%

Tobaksforbrug fra 21% til 1%

Cannabisforbrug fra 13% til 6%

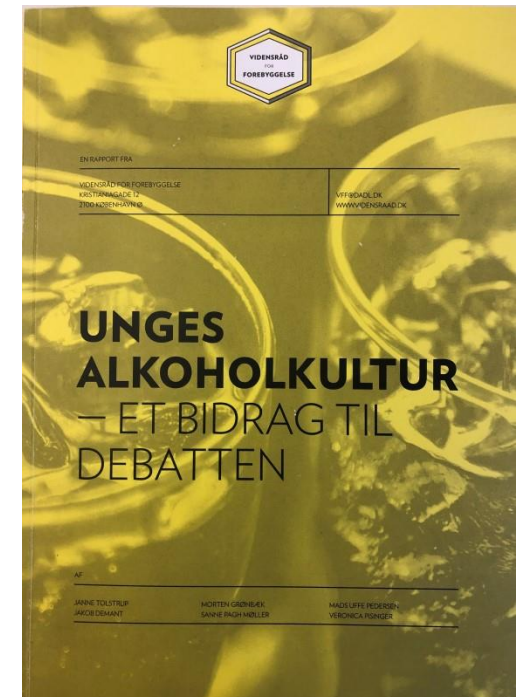
ALKOHOL - forebyggelse

Anderson P et al. Effectiveness and cost-effectiveness of policies and programmes to reduce the harm caused by alcohol. Lancet. 2009;373(9682):2234-46

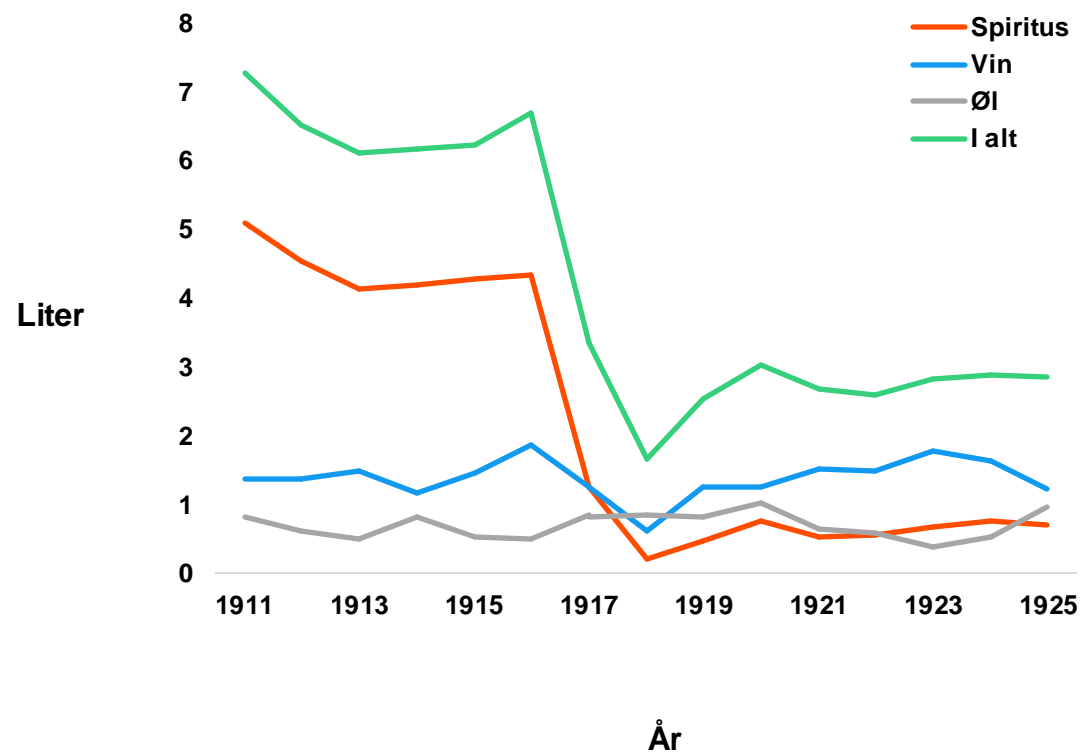
ALKOHOL - forebyggelse

Priser, afgifter – minimumspriser

Anderson P et al. Effectiveness and cost-effectiveness of policies and programmes to reduce the harm caused by alcohol. Lancet. 2009;373(9682):2234-46

Forbrug af spiritus, vin og øl, omregnet til liter 100% alkohol

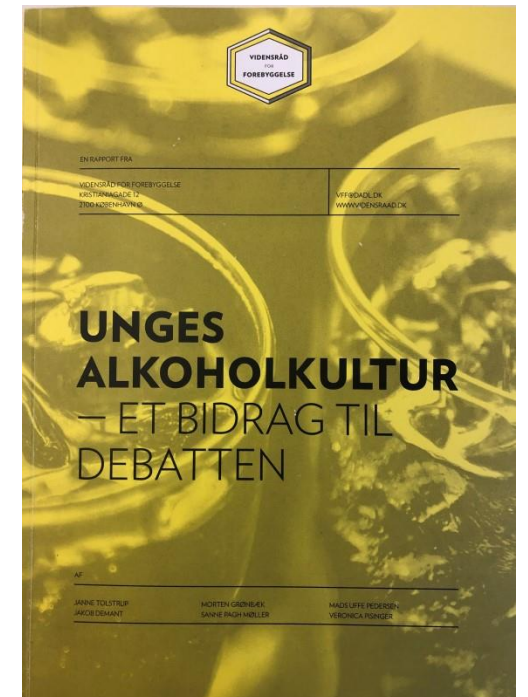

Kilde: Den 2. ædruelighedskommission (1927). *Betænkning afgiven af Den af Indenrigsministeriet under 16. juli 1914 nedsatte 2. ædruelighedskommission. II Afsnit om forbud mod tilvirkning, indførsel og salg af stærke drikke*. København: J. H. Schultz A.-S. S. 528

ALKOHOL - forebyggelse

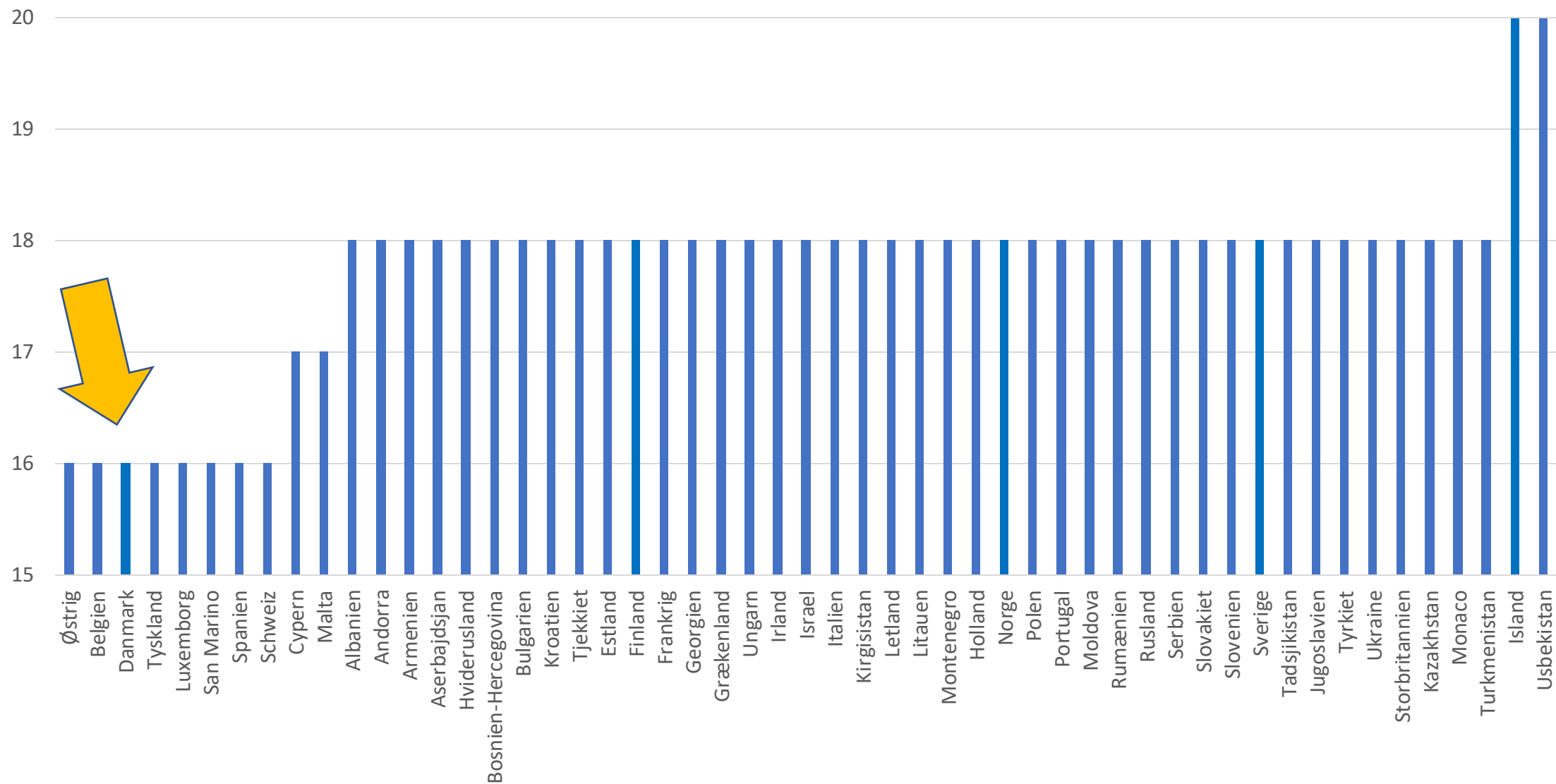
Priser, afgifter – minimumspriser

Fastsætte og håndhæve høj aldersgrænse på salg af alkohol

Anderson P et al. Effectiveness and cost-effectiveness of policies and programmes to reduce the harm caused by alcohol. Lancet. 2009;373(9682):2234-46

Aldersgrænser for køb af alkohol i detailhandelen

ALKOHOL - forebyggelse

Priser, afgifter – minimumspriser

Fastsætte og håndhæve høj aldersgrænse på salg af alkohol

Kontrol/begrænsning af alkoholmarkedsføring og reklamer

Indsigt i lobbyorganisationers arbejde

Indsats mod spirituskørsel

Information om alkohols skadevirkninger

Alkoholfri fester på gymnasier, erhvervsskoler (universiteter?)

Begrænsning af tilgængelighed: åbningstider, antal salgssteder.

Screening og korttidsintervention i sundhedsvæsenet

Øget adgang til behandling

Anderson P et al. Effectiveness and cost-effectiveness of policies and programmes to reduce the harm caused by alcohol. Lancet. 2009;373(9682):2234-46

Alkohol

Mulige forebyggelsesinitiativer de kommende år

Storforbrugere -> Information, minimumspriser

Afhængige -> Tidlig opsporing, bedre behandling

Unge druk -> Aldersgrænse (18), minimumspriser

Er dansk alkoholkultur mejslet i sten? Nej, da!

Er dansk alkoholkultur mejslet i sten?
Nej, da!

Nytter forebyggelse på alkoholområdet egentlig noget?
Bestemt!

